

УДК 793.3(930.85)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/65-2-15>**Олександр ПЛАХОТНЮК,***orcid.org/0000-0003-4130-8653*

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри режисури та хореографії

Львівського національного університету імені Івана Франка

(Львів, Україна) *oleksandr.plakhotnyuk@lnu.edu.ua***Роман БЕРЕСТ,***orcid.org/0000-0001-7405-2020*

доктор історичних наук,

професор кафедри режисури та хореографії

Львівського національного університету імені Івана Франка

(Львів, Україна) *roman.berest@lnu.edu.ua***Майя ГАРБУЗІЮК,***orcid.org/0000-0002-6215-9477*

доктор мистецтвознавства, доцент,

професор кафедри театрознавства та акторської майстерності

Львівського національного університету імені Івана Франка

(Львів, Україна) *mayya.harbuzyuk@lnu.edu.ua*

ГЕНЕЗА ВУЛИЧНИХ ТАНЦІВ (STREET DENS): ТРАКТУВАННЯ ОСНОВНИЙ ДЕФІНІЦІЙ

Об'єктом дослідження є *стріт денс* (*street dens* – вуличні танці), а саме хіп-хоп танець і його похідні: попінг, брейк-денс, розуміння природи їх популярності у сьогоdnішньому хореографічному просторі мистецтва, усвідомлення етапів передісторії виникнення та трансформації традиції у танці XXI століття. Розуміння квінтесенції погодження *стріт денс* (*street dens* – вуличних танців) через дослідження традицій вуличної субкультури міст мегаполісів, що має вплив на розвиток і формування його характерних ознак. Методологія дослідження полягає в застосуванні методів об'єктивності та історизму в порівняльному і культурно-світоглядному аналізі хореографічних процесів, в тому числі відносно *стріт денс* (*street dens* – вуличних танців). Зазначений методологічний підхід дозволяє розкрити та піддати аналізу передісторії походження та виникнення. Метод об'єктивності й історизму надає змогу відстежити генезу *стріт денс* (*street dens*). Порівняльний метод застосовується в дослідженні для виявлення ознак танцювальної культури *стріт денс* (*street dens*) в сучасному культурно-мистецькому просторі. Наукова новизна роботи узагальнено наукові дослідження з *стріт денс* (*street dens* – вуличних танців у мистецтвознавчому дискурсі XX–XXI століття; окреслено специфіку *стріт денс* (*street dens*) у новітніх художньо-мистецьких формах; уточнено понятійно-категоріальний апарат опису *стріт денс* (*street dens* – вуличних танців) на прикладі хіп-хоп танцю (попінг, брейк-денс).

У хореографічній теорії та практиці сьогоdnення сформувалося розуміння *стріт денс* (*street dens* – вуличних танців) як напряму сучасної хореографії, який має свої характерні ознаки. Проте, ще досі тривають процеси формування його стилістичних ознак і видозмін. Можемо констатувати факти, що в період кінця XX – початку XXI століття злиття культур: американської, африканської та європейської у просторі вулиці мегаполісів та із взаємним впливом одну на іншу і, *врейті-рейт*, відбулося асимілювання в один самобутній напрям сучасного хореографічного мистецтва. Тож процес зародження *стріт денс* відбувався на основі злиття різних танцювальних культур, в просторі вулиць міста серед молоді, їх ритмів і танців етнічного, популярного характеру, на які накладалися різні нашарування європейської культури (релігійні, етнічні, естетичні, субкультурні). Саме в джаз-танці та його феномені у танцювальній культурі прослідковується генетичне коріння вуличних танців. Джаз-танець зародився в міському середовищі, а цей факт є основним для походження всіх стилів та напрямків *стріт денс* (*street dens*). Саме вони мають спільні передумови виникнення та злиття молодіжних субкультур на вулицях, у просторі міст і на початкових етапах розвитку з ознаками непризнання останніх як культурно-мистецького явища. Лишень з плином часу новітні форми танцю, такі як танець хіп-хоп, активно проникають до мистецького середовища й набувають значної популярності в якості новітнього явища танцювальної культури, і тільки на етапі піку своєї популярності починають визнаватись науковим середовищем культурологів та мистецтвознавців.

Ключові слова: *стріт денс* (*street dens* – вуличні танці), танець, хореографія, танець диско, хіп-хоп танець, джаз-танець, сучасне хореографічне мистецтво, виразально-зображальні властивості танцю.

Oleksandr PLAKHOTNYUK,
orcid.org/0000-0003-4130-8653

Candidate of Art,
Associate Professor of the Department of Directing and Choreography
Lviv National University of the name of Ivan Franco
(Lviv, Ukraine) oleksandr.plakhotnyuk@lnu.edu.ua

Roman BEREST,

orcid.org/0000-0001-7405-2020
Doctor of Historical Sciences, Professor,
Professor at the Department of Direction and Choreography
Lviv National University of the name of Ivan Franco
(Lviv, Ukraine) roman.berest@lnu.edu.ua

Maiia HARBUZIUK,

orcid.org/0000-0002-6215-9477
Doctor of Art Studies Sciences, Associate Professor,
Professor at the Department of Theater Studies and Acting
Lviv National University of the name of Ivan Franco
(Lviv, Ukraine) mayya.harbuzyuk@lnu.edu.ua

THE GENESIS OF STREET DANCES: INTERPRETATION OF BASIC DEFINITIONS

The object of research is street dance, namely hip-hop dance and its derivatives: popping, break dance, understanding the nature of their popularity in today's choreographic space of art, awareness of the stages of the prehistory of the emergence and transformation of traditions in dance 21st century. Understanding the quintessence of street dance through the study of the traditions of the street subculture of metropolitan cities, which has an impact on the development and formation of its characteristic features. Methodology consists in the application of the methods of objectivity and historicism in the comparative and cultural-worldview analysis of choreographic processes, including in relation to street dance. The specified methodological approach allows to reveal and analyze the background history of origin and emergence. The method of objectivity and historicism makes it possible to trace the genesis of street dances. The comparative method is used in the study to identify the signs of street dance culture in the modern cultural and artistic space. Scientific novelty scientific research on street dance (street dances in the art history discourse of the 20th–21st centuries) is summarized; the specifics of street dance in the latest artistic forms are outlined; the conceptual and categorical apparatus for describing street dances is clarified on the example of hip-hop dance (popping, break dancing).

Today's choreographic theories and practices have formed an understanding of street dance as a direction of modern choreography that has its own characteristic features. However, the processes of forming its stylistic features and modifications are still ongoing. It is possible to ascertain the facts that in the XX period – consider the capital of evil cultures: American, African and European in the space of the streets in megacities and with mutual influence one on the other and, in the end, from time to time XX asymutilation in independent ones. Therefore, the process of the birth of street dance separated from the strong world dance cultures, in the spaces of the city streets among the youth, their rhythms and dances of an ethnic, multiple character, on which various movements of European culture (rhetorical, sub-esthetic, ethnic) were superimposed. The genetic roots of street dances are also traced in jazz dances and ego phenomena in dance culture. Jazz dance was born in the middle of the city, and this fact is the main reason for the movement of all styles and directed street dance. There may also be common prerequisites for the emergence and fusion of youth subcultures on the streets, in the spaces of cities and at the initial stages of development with signs of non-recognition of the latter as a cultural and artistic phenomenon.

Key words: street dances, dance, choreography, disco dance, hip-hop dance, jazz dance, modern choreographic art, expressive and pictorial properties of dance.

Постановка проблеми. В кінці ХХ – початку ХХІ століття набуває широкого розвитку один із напрямків сучасного хореографічного мистецтва вуличні танці – стріт денс (*street dens*) звертаємо увагу у даному дослідженні саме на хіп-хоп танець і як його похідні: попінг, брейк-денс, створюються танцювальні студії, колективи, проводяться хореографічні конкурси що мають масовий

характер, змагання саме з цього напрямку формування великого переліку сучасного хореографічного мистецтва. Було б однобічно представляти стилістику стріт денс (*street dens*) вуличних танців, складовими якої є лише елементи ефектного танцювального руху, оригінального ритму, гармонії та мелодики. Потрібно розуміти історію походження та весь спектр різної направленості

танців, що своїм корінням та походженням завдячують субкультури вулиці міст мегаполісів. Нестатичні форми художнього мислення, колективна пам'ять і специфіка імпровізації, а також наявність факту спонтанності народження і розвитку композиції з погляду прийнятого в академічному середовищі аналітичного шаблону, часом є перешкодою в адекватному осягненні сучасного хореографічного мистецтва особливо щодо питання молодіжних технік танцю.

Аналіз досліджень. Щодо виокремлення основних виражальних ознак вуличного танцю розглядається науковцями початку XXI століття. Дослідники джазового танцю М. Стернс, Дж. Стернс «Джазовий танець. Історія американського традиційного танцю» (англ.: *M. Stearns, J. Stearns "Jazz Dance. The Story of American Vernacular Dance"*) (Stearn s& Stearns, 1994) висвітлюють історичні факти із становлення джазового танцю в Америці. Актуальними є дослідження польських науковців. Так у праці польської дослідниці С. Чехлевської «Історія танцю» (пол. *Czechlewska Z. "Historia tańca"*) (Czechlewska, 2018) досліджено сучасного танцю від становлення класичного балету до нових сучасних напрямків танцювального мистецтва, ще один із польських дослідників сучасного хореографічного мистецтва Ю. Бак «Сучасний танець» (пол. *Bak J. "Taniec nowoczesny"*) (Bak, 2016) на прикладі найбільш популярних стилів танцю, проводить коротку змістовну ознакову характеристику найбільш популярних вуличних танців. Авторка Б. Сієр-Жнік «Постмодерн танець. Окреслення проблематики» (пол. *Sier-Jnik B. "Post modern dance. Zarys problematyki"*) (Sier-Jnik, 1995), окреслює основні ознаки танцю постмодерну. Вагомими є дослідження щодо основних понять новітньої танцювальної культури є праці українських науковців. А. Журавльова «Молодіжні танці як простір для творчої реалізації особистості» (Журавльова, 2016) у дослідженні аналізує танцювальної культури сьогодення, як явища, яке складається з багатьох напрямів, субкультур, що мають вплив на формування течій, які беруть свій початок з вулиці. О. Серєда «Хіп-хоп як культурна течія» (Sereda, 2019) проводить вивчення хіп-хоп культури, що складається з ключових напрямків – стиль танцю, графіті (нанесення зображень та написів на стіні), музичний стиль (мистецтво речитативу і ді-джеїнг). В. Дубінін «Біомеханіка тіла танцівника у сучасних вуличних напрямках танцю на прикладі стилю popping» (Дубінін, 2020) розглядає особливості біомеханіки тіла виконавця танцю на прикладі сучасний вуличних стилів танцю, а

саме стилю popping виділяючи виконавці аспекти базової техніки стилю та особливостей роботи з м'язами, інерцією тіла, м'язовими імпульсами та їх амплітудою та ін. В окреслених працях акумулюється напрацювання, що розглядають новітній танець, а саме стріт денс (*street dens* – вуличні танці), як субкультуру мегаполісів.

Мета дослідження: розуміння квінтесенції погодження стріт денс (*street dens* – вуличних танців) через дослідження традицій вуличної субкультури міст мегаполісів, що має вплив на розвиток і формування його характерних ознак. Об'єктом дослідження є стріт денс (*street dens* – вуличні танці), а саме хіп-хоп танець і його похідні: попінг, брейк-денс, розуміння природи їх популярності у сьогоdnішньому хореографічному просторі мистецтва, усвідомлення етапів передісторії виникнення та трансформації традицій у танці XXI століття.

Виклад основного матеріалу. Будь-який етап численних стилів та видів неможливо осягнути без урахування контексту, в якому він функціонував, формувався та розвивав свої виражально-образні ознаки. Новітній напрям або стиль танцю може бути зрозумілий тільки в історичному, соціально-економічному, комунікативно-психологічному вимірах, у логіці загальнокультурних процесів (Плахотнюк, 2016: 55). Лише сукупність багатьох аспектів передісторії стріт денс (*street dens*) – африканського, американського та європейського національного кореню, побутового та професійно-сценічного, поєднання шоу бізнесу та вуличної культури може підвести до розуміння й осмислення природи вуличних танців як феномену художньої культури XXI століття.

Глибинним корінням всіх вуличних танців можна прослідкувати з історії становлення ще джазового танцю (Плахотнюк, 2016). Становлення якого розпочалося ще у XVII–XVIII століттях, коли работоргівля зумовила масовий вивіз африканського населення (негрів-рабів) з Африки до Американського континенту. Вже у 1800 році їх кількість у Південних Штатах сягнула більше мільйона. Торгівля африканськими рабами була спричинена потребою дешевих робочих рук на плантаціях Південної Америки з вирощування цукрової тростини, бавовни й тютюну. Зі скасуванням рабства у 1865 році (Bernad & Wessel-Therhron, 2000: 9–10; Czechlewska, 2018: 74) соціальні проблеми негрівянського населення не зникли, починається процес сегрегації – виділення окремих міських кварталів, умови проживання в яких були жахливими (розміщувалися вони уздовж залізничних ліній, на болотистих

ділянках, у промислових зонах). Існували значні обмеження для чорного населення Америки: їм дозволялося виконувати лише брудну важку роботу, бути слугами; при зустрічі на вулиці з білим вони зобов'язані були зійти з хідника й уступити дорогу; чоловік чорної раси не мав права дивитися на білу жінку, і якщо вона до нього зверталася, відповідати з опущеними очима; афроамериканець не мав права приміряти одяг у магазині, а лише вказував пальцем на той, що хотів купити. Проводити своє дозвілля й рідкісні години відпочинку афроамериканці змушені були відокремлено від білого населення. Такі соціально-історичні умови спричинили певну ізоляцію у розвитку культурно-мистецьких процесів афро-американського населення.

Разом із чорними рабами в Америку потрапили африканські звичаї, ритуали, вірування, пісні, музика й танці. Ще з XVII століття невольники з різних регіонів Африки привозили зі собою в Новий Світ пісні й танці своєї батьківщини. Залежно від національних і соціальних умов, в які потрапляли колишні африканці, їхня музика залишалась або автентично недоторканою або схрещувалась із місцевими фольклорними стилями, іноді видозмінювалася до непізнаваності (Bernad & Wessel-Therhron, 2000: 11–12). Ранній афро-американський музичний фольклор формувався під час трудових процесів, при виконанні невольниками важкої роботи, а також у період навернення у християнство (під час богослужінь) (Плахотнюк, 2016: 56).

Цілком очевидним є те, що за своєю природою походження, і по причині культурного злиття субкультур, саме в джаз-танці, його феномені у танцювальній культурі, прослідковується генетичне коріння вуличних танців. Джаз-танець зародився тоді, коли елементи фольклору різних етносів, які проживають в Америці, вже зустрілися в міському середовищі (Плахотнюк, 2016: 57), а сам факт формування танцювальних субкультурних форм у міському середовищі і є основним джерелом для походження всіх стилів та напрямків стріт денс (*street dens*).

Танцювальні академії включають джаз-танець як дисципліну до основного фахового курсу навчання. Джаз-танець формує універсальних танцівників. Розвиває в них гнучкість, ритмічність, емоційність й чутливість притаманну як класичним танцівникам, так і танцюристам модерну, що особливо швидко готові сприймати новітню техніку. Джаз-танець – це відчуття ритму і технічна майстерність (Плахотнюк, 2016: 61). Сучасний джаз-танець стирає межі, поєднуючи

воєдино всі стилі, форми, напрями. Трансформація джаз-танцю в танцювальний театр і його поєднання з професійною технікою класичного танцю й хореографією модерн-танцю, симбіоз стилістики вуличних танців створили сучасну відповідну танцювальну лексику, якою «говорить» і яку «розуміє» весь світ. І вже сьогодні можемо говорити про таке ж досягнення в знакових характеристиках стріт денс (*street dens* – вуличних танців), що вже є невід'ємною складовою підготовки митця хореографа XXI століття.

Потрібно розуміти, що джаз – це самодостатній і потужний напрям розвитку художньої культури людства, який має довгу історію, бурхливу еволюцію, широке і збагачене розгалуження стилів, напрямів і національних, стильових шкіл, своїх реформаторів, майстрів зі світовим ім'ям і небувалий досі в історії національних культур рівень поширення по всій земній кулі (Плахотнюк, 2016: 63).

Зразком «передісторії» новітньої хореографії є кілька танців: буги-вуги, рок-н-рол, рокабіллі, диско, лінді хоп та багато інших танців, що захоплювали своєю енергетикою та свободою виконавства молодь певного історично-культурного періоду, відображаючи всі ознаки свого часу.

Стріт-джаз танець – це різновид нових форм джаз-танцю, до яких належить велика кількість елементів із різних стилів вуличних танців (Плахотнюк, 2007: 35). Найсвоєрідніше джаз-танець виражений стріт-джаз танцем, так званим вуличним джазом, що наявний в усіх сучасних молодіжних популярних танцях – більш ранніх («епоха свінгу») 1920–1940 роки. (твіст, чарльстон, шейк, буги-вуги, бальбоа); епохи вуличного танцю 1970–1990 роки (диско, хіп-хоп, фанкі та ін.); епохи ультрамодних молодіжних танців 2000–2015 роки (джаз-фанк танець та ін.).

Танець хіп-хоп – вид і танцювальна система технік масово-популярного синтезованого танцю в сучасній хореографії американсько-європейського походження. У ньому поєднані різні стильові форми – вуличних, молодіжних танців (*street dance*) хіп-хоп та його форми нью-стайл, електрик-буги, брейк-данс, клубні танці – фанк, техно, хаус, ер-енд-бі (*R & B*).

Хіп-хоп танець (англ. *hip-hop*), в середині 60-х років XX століття в США здобули популярність дискотеки, де королевою була музика диско. Самі ж дискотеки були орієнтовані на середній клас, музика ідеально підходила для відпочинку по закінченню трудового тижня. Танцювальні ритми, прості мелодії, доступні тексти, забезпечували дискотекам комерційний успіх. Платівки продава-

лись великими тиражами. Сотнями відкривались нічні клуби (водночас досить дорогі). Далеко не всім верствам населення такий відпочинок був по кишені, і тому, цілком закономірно, що появилася нова музична культура, а з нею і танцювальна, яка влаштувала всіх, не залежно від матеріального положення в суспільстві. Поступово вона отримала свою аудиторію шанувальників, назвали цю музику «РЕП» (одна із версій розшифровки аббревіатури РЕП – «ритмічна американська поезія»). Реп (англ. *rap* – удар, стук, вигукувати, викрикувати) – вокальна культура, при якій на тлі фанк-ритму під чіткий супровід комп'ютерної ритміки – групою (від 98 до 110 ударів на хвилину) скоромовкою промовляється текст, що не завжди має змістовне навантаження. Реп супроводжується характерними рухами тіла. Манеру речитативного репу широко застосовують диск-жокейі, ведучі радіо та телепрограм, виконавці ритм-енд-блюзу, соул, диско (Плахотнюк, 2007: 34–35).

В сучасній музичній культурі – стиль популярної естрадно-танцювальної музики; характеризується тим, що співаються, декламують чи скандують ритмічні вірші у супроводі ударника чи синтезатора; виконується з 70-х роках ХХ століття. Батьківщиною репа вважаються бідні райони Нью-Йорка – Східний Бронкс. Саме тут на початку 70-х років ХХ століття переважно у латино- і афро-американських кварталах виникло явище, яке пізніше отримало назву культура хіп-хоп (*hip-hop*) (Sereda, 2019: 70).

Терміни «Реп» і «Хіп-хоп» досить часто вживають як синоніми, що не зовсім вірно. Реп – музикальний напрям, з певними характеристиками, це такі як: циклічне відтворення певного звукового відрізка – лупінг (петля,) або семпла (зразок); різноманітних ритмічних малюнків і т.д. Хіп-хоп на даний час це цілий напрям в культурі, стиль який включає в себе: по-перше настінний розпис – графіти (англ. *graffity* – по нашкрябувати); по-друге унікальний по своїй пластичності танець брейк-денс (*break-dance*); по-третє стиль одягу, манеру одягатись в спортивний одяг; і по-четверте музичний напрям.

В нашій ситуації розглядаємо окремо хіп-хоп як танцювальний напрям з певними канонами і правилами виконання, аналізуємо окремо брейк-денс так само як один із напрямів вуличного танцювального мистецтва.

Танець хіп-хоп. Темп музики 20–30 тактів в хвилину, 80–120 ударів – повільний хіп-хоп 26–30 тактів в хвилину, 104–120 ударів – швидкий хіп-хоп. Він характеризується особливістю ритму, і хореографічної лексики. Йому притаманна афри-

канська пластика: рухи на півзігнутих колінах, напівзігнутому (сутулому) корпусі, розкачування, м'які рухи, розслаблення м'язів, багато дрібних рухів руками локтінг (англ. *lockinq*), головою, при відносно широких позиціях ніг; короткі стрибки (зіскоки в підлогу), характерні оберти, зустрічаються більш важкі стрибки (трюкові елементи). Хіп-хоп контрастний танець на фоні візуального розслаблення корпусу (або загальної розслабленості рухів) несподівано виникають силові, акробатичні або трюкові елементи. Танцювальні рухи і саме їх виконання носить характерну стрибкову дію, з типовими зіскоками, коливаннями корпусу, розкачуванням. Музикально танець хіп-хоп виконується, головним чином, з акцентом на восьми нотах (Плахотнюк, 2007: 34–36).

Брейк-денс (англ. *break-dance*) або як ще його називали на різних етапах розвитку брейкінг, бі-боінг – сильно відрізняється від інших видів танцю, можна сказати навіть, що це прогресивно альтернативний розвиток попередніх форм танцю. Брейк (англ. *break* – «ломити», «розривати») – дійсно багато рухів в цьому танці здаються ломаними, незакінченими.

В Нью-Йорку в 50–60 роках ХХ століття був великий вплив іммігрантів, кожен вносив свою якусь особливу частку в танець, так, наприклад, африканці внесли ритм, манеру виконання танцю в колі і т.д. Відправна точка для брейк-данса Південний Бронкс початок 70-х років ХХ століття, це хіт Джеймса Бауна “Get on the Good Foot”, захоплюючись його енергійними танцем з акробатичними елементами на сцені, люди стали танцювати танець під назвою Good Foot. Молоді танцівники виходили на танцювальні площадку і «ламали» звичайні рухи в такт ломаним ритмам платівок. Цих виконавців називали break-boys, а пізніше скоротили до b-boys. Хореографічна лексика брейк денсу. Брейк денс поділяють на нижній (*powermove*), та верхній (*top rock*). Верхній брейк денс або інакше його називають електрик-бугі. Електрик-бугі (англ. *electric-boogie*) – це танцювальні форми; robot man – механічна техніка, waves – техніка хвиль, king tats – техніка рук відтворює давньоєгипетські фрескові зображення, кисть чи лікоть повинен бути зігнутий під кутом дев'яносто градусів. Танцівники рухаються імітуючи механічні рухи роботів, найрізноманітніших механізмів, гострі електричні рухи, різноманітні протікання хвиль, ізоляцію, елементи пантоміми, «удар» струмом, фіксовані кроки, мультиплікацію, маріонетки, та інші. Важливо в стилі електрик-бугі показати більше ніж два різноманітних методів руху, та при цьому виконувати їх граційно,

з індивідуальним баченням, з гармонією музики, танцю, костюму (Sereda, 2019: 71).

Коли «танцювальні битви» закріпили своє положення в свій час і брейк-денс став складатися частиною хіп-хоп культури («боротись за допомогою творчості, а не з допомогою зброї»), він все більше спонукав танцівників використовувати свою уяву, щоб виконати найрізноманітніші трюки на батлах (зібрання виконавців брек-денсу для змагання у визначенні кращої команди). Головне завдання на батлах – «побити» противника більшою винахідливістю найрізноманітніших фризів і рухів, і виконанням швидких і чітких підбіжок. Ці обставини пояснюють також і те, що люди, які об'єднувались у команди і загалом танцювали разом, виробляли свій власний стиль, щоб протиставити його іншим командам.

На початку 80-х років ХХ століття брейк-денс стає все більш популярним і модним, брейкери стали з'являються в комерційних проектах (ТВ шоу, рекламі, відео кліпах і т.д.) брейк-денс стає частиною шоу бізнесу. На екрани виходить фільм «Flash dance» – який викликає захоплення молоді і цей танець набуває широкого розповсюдження, сам же фільм розглядають як методичний посібник основних елементів брейк-денсу. В кінці 80-х років ХХ століття відчувається певний спад зацікавленістю брейк-денсом. Він втрачає своє значення для більшості людей і, в особливості, для засобів масової інформації. Та все ж завдяки фанам цього напрямку, набуття популярності хіп-хоп співаків і танцівників у відео кліпах, виходу цілого ряду молодіжних художніх фільмів, де головні танцівники захоплюються танцем хіп-хоп, вміло його поєднують з класичним танцем та різними напрямками сучасної хореографії, хіп-хоп продовжує життя, цей дивний і не звичний танець, як окремий вид сучасної хореографії кінця ХХ початку ХХІ століття (Sereda, 2019: 73).

Отже, відповідно до вище сказаного можемо констатувати певні характерні ознаки дефініцій танцювальної культури стріт денс, а саме: а) включає в себе різні стилі, такі як хіп-хоп, (брейкданс), попінг, локінг та інші. Кожен стиль має свої унікальні рухи, техніку і енергетику відповідну свою стилістику танцювальної манери виконання танцювального лексичного матеріалу і головне виражальну манеру подачі тесту танцю; б) не менш важливою ознакою музичний матеріал, що використовується. Музика, що супроводжується танець стріт денс є найчастіше композиції з хіп-хопу, R&B, фанку, електро, дабстепу та іншими жанрів музики, які стимулюють рух та дозволяють танцівнику здійснювати імпрові-

зацію; в) велика увагу приділяють фрістайлу – вільному, імпровізованому танцю, де танцівник виражає свою індивідуальність, креативність та власний стиль, танцювальна стилістика кожного виконавця або групи виконавців можуть бути вільновідпущеними або відтворювати демонстрацію заздалегідь обумовлених правил або теми танцю; г) виконавці обирають для себе форму танцювального змагання і часто беруть участь у танцювальних батлах, де змагаються в імпровізації та технічному виконанні рухів. Також вони активно спілкуються та обмінюються досвідом з іншими танцювальними колективами та індивідуальними виконавцями; е) танцівники стріт денсу часто мають великий взаємний вплив на субкультуру (урбан-культуру) мегаполісів, такі як графіті, графічний дизайн, мода, архітектура тощо, що нерідко стає джерелом їх натхнення для свого творчого вираження.

Висновки. У хореографічній теорії та практиці сьогодення сформувалося розуміння стріт денс (*street dens* – вуличних танців) як напряму сучасної хореографії, який має свої характерні ознаки. Проте, ще досі тривають процеси формування його стилістичних ознак і видозмін. Можемо констатувати факти, що в період кінця ХХ – початку ХХІ століття злиття культур: американської, африканської та європейської у просторі вулиці мегаполісів та із взаємним впливом одну на іншу і, врешті-решт, відбулося асимілювання в один самобутній напрям сучасного хореографічного мистецтва. Тож процес зародження стріт денс відбувався на основі злиття різних танцювальних культур, в просторі вулиць міста серед молоді, їх ритмів і танців етнічного, популярного характеру, на які накладалися різні нашарування європейської культури (релігійні, етнічні, естетичні, субкультурні). Саме в джаз-танці та його феномені у танцювальній культурі прослідковується генетичне коріння вуличних танців. Джаз-танець зародився в міському середовищі, а цей факт є основним для походження всіх стилів та напрямків стріт денс (*street dens*). Саме вони мають спільні передумови виникнення та злиття молодіжних субкультур на вулицях, у просторі міст і на початкових етапах розвитку з ознаками непризнання останніх як культурно-мистецького явища. Лишень з плином часу новітні форми танцю, такі як танець хіп-хоп, активно проникають до мистецького середовища й набувають значної популярності в якості новітнього явища танцювальної культури, і тільки на етапі піку своєї популярності починають визнаватись науковим середовищем культурологів та мистецтвознавців.

Окреслені в даному дослідженні характерні танцювально-виражальні ознаки не є вичерпним переліком, оскільки стріт денс постійно розвивається і еволюціонує. Важливо розуміти, що стріт денс – це не просто техніка, а ціла культура, яка включає в себе музику, стиль життя, спілкування та спільноту танцювальних ентузіастів, яка корінням походить від джазовою танцювальної культури, що може бути перспективою подальшого наукового дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дубінін В. Біомеханіка тіла танцівника у сучасних вуличних напрямках танцю на прикладі стилю popping. *Мистецька освіта у контексті євроінтеграційних процесів: матеріали VII Всеукр. студ. наук. конф., 20 березня 2020 р.* Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. С. 26–29
2. Журавльова А. Молодіжні танці як простір для творчої реалізації особистості. *Сучасний танець. Основні теорії і практики. навч.-посіб.* Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. С. 150–168.
3. Плахотнюк О. Стилi і напрямки сучасного хореографічного мистецтва. *зб. наук. праць. Вісник Міжнародного Слов'янського університету.* Харків: Міжнародний слов'янський університет, 2007. Вип. 1. Т. 10. С. 32–36.
4. Плахотнюк О. Джаз-танець як феномен художньої культури. дис. ... канд. мистецтвозн.: 26.00.01 «Теорія й історія культури». Львів, 2016. 295 с.
5. Bak J. *Taniec nowoczesny.* Bielsko-Biała: Dragon, 2016. 32 s.
6. Bernad A., Wessel-Therhron B. *Taniec jazzowy.* Warszawa: ISKRY, 2000. 184 s.
7. Czechlewska Z. *Historia tańca.* Warszawa: SBM, 2018. 128 s.
8. Sereda O. Hip-hop as a cultural movement. *CID International Congress on Dance Research. Coll. of Congr. Papers.* comp.by O. Plakhotniuk. Lviv, 2019. Pp. 70–73.
9. Sier-Jnik B. *Post modern dance. Zarys problematyki – tworczy i techniki.* Warszawa: Centrum edukacji artystycznej. Centrum animacji kultury: 1995. 204 s.
10. Stearns M., Stearns J. *Jazz Dance. The Story of American Vernacular Dance.* New York: Da Capo Press, 1994. 476 p.

REFERENCES

1. Dubinin, V. (2020). *Biomechanika tila tantsivnyka u suchasnykh vulychnykh napryamkakh tantsyu na prykladi stylyu popping* [Biomechanics of the dancer's body in modern street dance directions using the popping style as an example]. *Mystets'ka osvita u konteksti yevrointehratsiynykh protsesiv: materialy VII Vseukr. stud. nauk. konf., 20 bereznya 2020 r.* Uman': VPST "Vizavi". Pp. 26–29. [in Ukrainian].
2. Zhurav'l'ova, A. (2016). *Molodizhni tantsi yak prostir dlya tvorchoyi realizatsiyi osobystosti* [Youth dances as a space for creative realization of personality]. *Suchasnyy tanets'. Osnovni teoriyi i praktyky. navch.-posib.* Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K. Pp. 150–168. [in Ukrainian].
3. Plakhotnyuk, O. (2016). *Dzhaz-tanets' yak fenomen khudozhn'oyi kul'tury* [Jazz Dance as a Phenomenon of Art Culture]: dis. ... kand. mistetstvozn.: 26.00.01 "Teoriia y istoriya kul'turi". L'viv. 295 s. [in Ukrainian].
4. Plakhotnyuk, O. (2007). *Styli i napryamky suchasnoho khoreorafichnoho mystetstva* [Styles and directions of modern choreographic art]. *zb. nauk. prats'. Visnyk Mizhnarodnoho Slov'yans'koho universytetu. Kharkiv: Mizhnarodnyy slov'yans'kyi universytet.* Vyp. 1. T. 10. Pp. 32–36. [in Ukrainian].
5. Bak, J. (2016). *Taniec nowoczesny* [Modern dance]. Bielsko-Biała: Dragon. 32 p. [in Polish].
6. Bernad, A., & Wessel-Therhron, B. (2000). *Taniec jazzowy* [Jazz dance]. Warszawa: ISKRY. 184 p. [in Polish].
7. Czechlewska, Z. (2018), *Historia tańca* [Dance history]. Warszawa: SBM. 128 p. [in Polish].
8. Sereda, O. (2019). Hip-hop as a cultural movement. *CID International Congress on Dance Research. Coll. of Congr. Papers.* comp.by O. Plakhotniuk. Lviv. Pp. 70–73. [in English].
9. Sier-Jnik, B. (1995). *Post modern dance. Zarys problematyki – tworczy i techniki* [Postmodern dance. An outline of the issues – creators and techniques]. Warszawa: Centrum edukacji artystycznej. Centrum animacji kultury. 204 s. [in Polish].
10. Stearns, M. & Stearns, J. (1994). *Jazz Dance. The Story of American Vernacular Dance.* New York: Da Capo Press. 476 p. [in English].